

Konsekvensutredning om ändrade regler gällande rapportering i elektronisk kustfiskejournal

A. Allmänt

1. *Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå*

I syfte att dels underlätta rapporteringen för fisket, dels få till ett elektroniskt flöde för alla de uppgifter som fisket rapporterar in till Havs- och vattenmyndigheten, startade myndigheten år 2018 ett arbete med att utveckla ett nytt elektroniskt rapporteringssystem. Avsikten är att det nya systemet ska ersätta alla befintliga fångstrapporteringsflöden inom yrkesfisket och att det ska fungera i smartphone, surfplatta eller dator. Utvecklingsprojektet arbetar i nära dialog med fisket för att skapa ett användarvänligt inmatningssystem anpassat efter olika förutsättningar. Motto är att det ska vara "lätt att göra rätt" och ett av målen med systemet är att det ska öka aktörens möjligheter att skicka in en komplett rapportering med mindre risk att missa obligatoriska uppgifter.

Systemet ska implementeras löpande. Den första utvecklingsfasen har fokuserat på det kustnära fisket, dvs. det yrkesfiske som idag rapporterar i kustfiskejournal. I syfte att skapa en fungerande övergång, där myndigheten kan möta den service- och support som kan komma att krävas, har beslut fattats att de yrkesfiskare som idag omfattas av krav på rapportering i elektroniska kustfiskejournalen ska bli den grupp som först rapporterar i det nya elektroniska fångstrapporteringsystemet.

De yrkesfiskare som omfattas av krav på elektronisk rapportering i kustfiskejournal är de som fiskar lax i Östersjön eller makrill i Västerhavet. Yrkesfiskare som fiskar lax i ICES-delområden 25, 30 och 31 omfattas också av krav på förhandsanmälan om ankomst till hamn med fångst ombord från 0,1 kg eller första individ. Anmälan ska göras senast två timmar före ankomst. Om befälhavaren vid anmälningstillfället inte vet hur stor fångsten kommer bli, ska förhandsanmälan kompletteras med uppgift om antal laxar ombord senast innan ankomst till hamn. Även makrillfiskarna omfattas av krav på förhandsanmälan senast två timmar före ankomst till hamn, men endast i de fall fångstmängden makrill överstiger 5 000 kg ombord vid ankomst.

Enligt 1 kap. 6 § Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2018:11) om befälhavares skyldigheter att rapportera och anmäla yrkesmässigt fiske i havet ska dessa förhandsanmälningar ske per telefon till FMC¹. I 6 kap. 11 § samma föreskrift regleras även att en förhandsanmälan om

¹ Centrum för fiskerikontroll, Havs- och vattenmyndighetens dygnet-runt-öppna support för yrkesfisket.

ankomst i hamn är bindande, om inte befälhavaren kontaktar FMC via telefon och får ett medgivande från FMC om ett undantag.

I det nya elektroniska fångstrapporteringsystemet är det möjligt för yrkesfiskare att elektroniskt både skicka in sina förhandsanmälningar och begära annullering av förhandsanmälan. Havs- och vattenmyndigheten föreslår därför två mindre regeländringar som möjliggör för befälhavarna att använda sig av denna funktion. Den som rapporterar sitt fiske i kustfiskejournal i det nya fångstrapporteringsystemet ska både kunna rapportera förhandsanmälan elektroniskt och kunna fråga FMC om annullering av via det nya systemet.

Eftersom det i vissa fall kan vara lättare för yrkesfiskaren att ringa in sin komplettering när denne befinner sig på fartyget, istället för att göra detta via sin smartphone eller surfplatta, kommer möjligheten att förhandsanmäla samt komplettera förhandsanmälan via telefon att kvarstå. Det går även bra att kombinera de två förfaringssätten.

Ändringarna vad gäller annullering av förhandsanmälan kommer även att påverka övrigt fiske som omfattas av krav på förhandsanmälan. Inte heller de ska behöva kontakta FMC via telefon, utan kan istället skicka e-post. Här är viktigt att poängtera att en annullering dock inte är giltig förrän befälhavaren har erhållit ett medgivande från FMC.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

I det fall de remitterade förslagen inte kommer till stånd kan inte funktionerna i det nya elektroniska fångstrapporteringsystemet gällande elektronisk förhandsanmälan och annullering av förhandsanmälan nyttjas. Anmälningar måste i så fall fortsätta ringas in per telefon till FMC.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

I första hand kommer ca 75 stycken yrkesfiskare som fiskar lax i Östersjön att beröras av förslaget, men även ca 25 stycken makrillfiskare på Västkusten kommer att rapportera i det nya systemet.

3. Uppgifter om vilka kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

De föreslagna ändringarnas kostnadsrämsiga effekter för yrkesfisket bedöms vara minimala. Regleringen ger befälhavaren möjlighet att rapportera förhandsanmälan och begära annullering i det nya elektroniska fångstrapporteringsystemet, vilket innebär en ökad valfrihet jämfört med i dag då sådana anmälningar enbart kan ske via telefon till FMC. För de som fiskar lax sker ofta två samtal till FMC, dels den ursprungliga anmälan, dels ett samtal efter vittjning, innan ankomst till hamn, med kompletterande uppgifter om fångsten. För de som anser att det är enklare att ringa ett telefonsamtal, finns den möjligheten kvar.

För myndigheten innebär övergången till nytt elektroniskt fångstrapporteringsystem en initial ökad administrativ börda i form av ökade utbildningsinsatser och support vid implementeringen. Dock anser myndigheten att dessa insatser är värdefulla och proportionerliga då övergången kommer att ge många administrativa fördelar samt kvalitativ data, som förbättrar både kvotuppföljning och fiskförvaltningen i stort.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Av 5 kap. 1 § förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen följer att Havs- och vattenmyndigheten har bemyndigande att meddela föreskrifter om bl.a. befälhavare skyldighet att lämna uppgifter om fiskefartyg, fiskeredskap, fiskemetod, fångst, tid och plats för fångsten, omlastning, landning, försäljning.

5. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Gällande regler om rapportering i kustfiskejournal går visserligen utöver de skyldigheter som regleras i EU-förordningar, men är i enlighet med vad som följer av Sveriges anslutning till EU och Sveriges skyldighet att vidta kontrollåtgärder för att efterleva de krav som ställs inom den gemensamma fiskeripolitiken.

Genom det nya rapporteringssystemet ska det bli enklare för fisket att rapportera sina fångster. De ändringar som behandlas i aktuell remiss innebär en mindre regelförenkling eftersom yrkesfisket ges en utökad möjlighet för hur förhandsanmälan och begäran om annullering av förhandsanmälan ska anmälas till myndigheten.

6. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Förslaget datum för ikraftträdande är den 12 april 2022, för att kunna tillämpas under hela lax- och makrillfiskesäsongen.

I samband med lanseringen av det nya systemet kommer Havs- och vattenmyndigheten dels ha riktade informationsinsatser till berörda yrkesfiskare, dels lägga ut information på myndighetens hemsida. Systemet som sådan kommer att kunna laddas ner via Havs- och vattenmyndighetens hemsida, vilket myndigheten också kommer att skicka ut information om .

B. Kommuner och landsting

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller landsting.

C. Företag

Regleringen bedöms få vissa mindre effekter för företags arbetsförutsättningar.

1. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Totalt kommer ca 100 yrkesfiskare beröras av förslaget, vara ca 75 stycken fiskar lax i Östersjön och ca 25 fiskar makrill i Västerhavet. De aktörer som berörs av regleringen är till största del egenföretagare. Samtliga berörda fiskare bedriver sin verksamhet i mikroföretag och övervägande majoritet, ca 75 procent, har en enskild firma. Men det finns även ett par handelsbolag och drygt 25 aktiebolag med någon enstaka anställd.

2. *Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader*

Regleringens kostnadsmässiga effekter bedöms som ringa. Det nya fångstrapporteringsystemet utvecklas med fokus på förenklad och automatiserad inmatningsprocess och avsikten är att förenkla den rapportering som fisket är skyldig att göra. Havs- och vattenmyndigheten bedömer därför att den tid som varje befälhavare idag lägger ner på att rapportera in uppgifter samt ringa in förhandsanmälan till myndigheten kommer att minska. Men hur stor denna tidsvinst är går inte att dra några generella slutsatser om eftersom det beror på hur den enskilde yrkesfiskaren väljer att använda rapporteringsmöjligheten. Det kommer finnas fiskare som rapporterat allt direkt i telefonens applikation, medan andra istället exempelvis väljer att förhandsanmäla via telefon och i övrigt rapportera fisket på en dator hemma.

Flexibiliteten med olika möjligheter av plattformar för rapportering innebär att rapportören i större utsträckning själv kan avgöra när rapporteringen ska ske istället för att avvakta tillgång till en dator. Yrkesfiskaren kan tack vare detta, bättre själv besluta om när arbetsdagen ska ta slut.

3. *Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen*

För de yrkesfiskare som redan dag har en smartphone eller surfplatta, som kan tas med på fiskeresan, innebär regleringen inga andra förväntade kostnader.

De yrkesfiskare som ännu inte har någon smartphone eller surfplatta, men som vill införskaffa en sådan för att kunna nyttja det nya rapporteringssystemet fullt ut, kommer att behöva köpa en smartphone eller surfplatta. Det finns dock möjligheter att erhålla ekonomiskt stöd genom Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF). Stödet administreras av Sveriges jordbruksverk och kan bl.a. lämnas för utgifter som rör IT-utveckling och inköp av utrustning kopplat till elektroniska registrerings- och rapporteringssystem.²

4. *Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen*

Regleringen bedöms inte påverka konkurrensförhållandena.

5. *Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen*

De föreslagna ändringarna bedöms inte påverka företagen i några andra avseenden än de som nämnts tidigare i denna konsekvensutredning.

6. *Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning*

Regleringen är avsett att i första hand underlätta för det småskaliga fisket.

² Information om stödmöjligheter finns på Jordbruksverkets hemsida: <https://jordbruksverket.se/stod/fiske-och-vattenbruk/kontroll-och-tillsyn/kontroll-och-tillsyn---stod-till-privata-aktorer>

D. Samråd

Utvecklingsprojektet har löpande samråd med yrkesfisket för att ta fram och stämma av olika funktioner och utseenden i det nya rapporteringssystemet.

E. Kontaktperson

För eventuella frågor om denna remiss kontakta:

Ulrika Parsons, fiskeriövervakningsenhet, tfn. 010-698 60 75

För eventuella frågor om det nya rapporteringssystemet, EFR, mejla till fangstregistrering@havochvatten.se